

В.В. Паук, викл.-метод. вищ. кат. (ДНЗ ХВПУ № 6, Харків)

А.С. Паук, інженер (ХДУХТ, Харків)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ

Головним завданням сучасного професійно-технічного навчання в умовах стрімких змін, що відбуваються у світі, є підготовка кваліфікованих робітників, здатних до самореалізації, швидкого реагування до потреб ринку праці, активна участь у соціально-економічних і культурних процесах країни та світу. Вимоги до випускників професійних (професійно-технічних) навчальних закладів протягом останніх років суттєво підвищилися у зв'язку з ускладненням технологічних процесів, посиленням інтеграційних тенденцій у виробництві, що зумовило зростання інтелектуальної складової професійної діяльності робітників. Професійно-технічна освіта (ПТО) має забезпечити підготовку молоді до сучасних і майбутніх ринків праці, гарантувати випускникам конкурентоспроможність отриманої кваліфікації. Це передбачає переосмислення структури і змісту навчання в професійно-технічних навчальних закладах, використання інноваційних форм і методів, передусім у підготовці робітників для високотехнологічних галузей, до яких належить машинобудування.

Машинобудування – одна із провідних галузей економіки. У розвитку прогресу машинобудуванню належить провідна роль. Але машини не виникають самі по собі, а створюються працею робітників. Для обслуговування новітньої техніки необхідні кадри високої кваліфікації, особливо це стосується верстатних професій. Однією з важливих характеристик сучасного кваліфікованого робітника є його конкурентоспроможність на ринку праці. Якщо випускники професійних (професійно-технічних) навчальних закладів є конкурентоспроможними на ринку праці, то вони швидше зможуть отримати робоче місце порівняно з тими, які у процесі професійної підготовки засвоювали застарілі виробничі технології. Тому у змісті та формах організації професійного навчання майбутніх фахівців необхідно враховувати інформаційний і техніко-технологічний розвиток, особливості функціонування ринку робочої сили в різних регіонах.

Інформатизація професійно-технічної освіти, розроблення педагогічних програмних засобів, забезпечення доступу до світових

інформаційних ресурсів є важливою умовою її модернізації і як наслідок – підвищення конкурентоспроможності. Саме тому принцип інформатизації спрямовується на широке використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників та управлінні системою ПТО.

Однією з конкурентних переваг сучасного навчального закладу є інноваційність, це стосується у першу чергу, професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ), які готують кваліфікованих робітників, обслуговуючих сучасні металорізальні верстати. В умовах впровадження у виробництво нових інформаційних технологій, докорінних змін змісту праці сучасного фахівця та збільшення обсягу необхідних йому практичних та теоретичних знань і умінь загострюється проблема збільшення відриву між розвитком виробництва й рівнем його професійної підготовки. Досвід європейських країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про пряму залежність темпів удосконалення та розвитку виробництва, їх конкурентоздатності на світовому ринку від рівня професійної підготовки кадрів. У процесі первинної професійної підготовки робітників важливо забезпечити оптимальну інтеграцію теоретичного навчання та виробничої практики.

В останні роки йде інтенсивний пошук нових форм освітнього процесу, які б забезпечили якісну професійну підготовку фахівців для сучасного ринку праці. Однією з таких форм вважається дуальна освіта. Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки спеціалістів певного профілю в рамках організаційно відмінних форм навчання, і сьогодні необхідність запровадження її елементів в Україні не підлягає сумніву, особливо в умовах процесів децентралізації та демократизації суспільства.

Дуальна система навчання, за своїм змістом, означає паралельне навчання у освітньому закладі та на виробництві. За основу цієї системи покладено принцип взаємного зв'язку теорії з практикою, що дозволяє учням не лише знайомитися з виробництвом, але й засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств. Запровадження у професійно-технічному навчальному закладі дуальної системи навчання допомагає залучити роботодавців до розробки змісту професійної підготовки, основаної на компетентнісній основі, формування інноваційної сфери освіти навчального закладу і, як наслідок, підготовці конкурентоспроможних фахівців.